

Kapalıçarşı ne olacak?

24 Ağustos 2021

Üsküdar Üniversitesi Sosyoloji Başkanı Prof. Dr. Ebulfez Süleyman önderliğinde 'Kapalıçarşı Esnafının Dünden Bugüne Kültür ve Turizme Katkılarının Sosyolojik Tahlili' üzerine Avrasya Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Dr. Öğretim Üyesi Nihan Kalkandeler'in de aktif görev aldığı bir araştırma yapıldı.

Şu sorunun yanıtını tartışıyorlar:

'Kapalıçarşı esnafılığı bitiyor mu?'

Kapalıçarşı'nın benim ve kuşağımın yaşamında önemli bir yeri vardır. Beyazıt'ta üniversiteden çıkar, Çınaraltı'nda oturur, Sahaflar Çarşısı içinden Kapalıçarşı'ya girer, oradan Bâb-ı Âli'ye gidip Ali Avni Öneş'in kitap dağıtım bürosuna uğrardık.

Sonraları oradan da gazeteye, yayınevine giderdik.

Gençliğimde Beyazıt Devlet Kütüphanesi'nde çalışır, öğle yemeği için de Kapalıçarşı'daki lokantaya giderdim.

Kapalıçarşı'yı öğrenebilmek için Prof. Dr. **Ali Şükrü Çoruk**'un editörlüğünü vaptiği '**Gecmisten Geleceğe Kapalı Carsı**' kitabını okumanızı salık veririm.

Konunun uzmanlarının yer aldığı bu kitaptaki bilgileri hepimiz anlayabiliriz.

Kitapta Sahafklar Çarşısı üzerine de gerekli bilgi veriliyor.

Kapalıçarşı'nın ilk kuruluşunda buradan çıkan ürünler önce saraya gönderilmiş. Tanzimat'tan sonra da fabrikasyon üretim başlamış.

ゾツとするような北朝鮮国内の最も信じられない20の写真

Omosro

メガネ市場に大打撃！視界のぼやけはあるサブリであっさり？

めなり

by Taboola

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın '**Huzur**' romanının kahramanı **Mümtaz** da sık sık bu mekâna uğrar.

Çoruk, bu mekânın İstanbul'un çekirdeği, turizmin de merkezi olduğunu belirtir.

Çoruk'un editörlüğünü yaptığı kitabı okurken, oradaki sahafları da anımsadım.

Kapalıçarşı'yı yazan üç şair; **Orhan Veli Kanık**, **Sezai Karakoç** ve **Ece Ayhan**'ın Kapalıçarşı şiirlerini yorumlamıştım.

Behçet **Necatigil**'in '**Kapalıçarşı**' kitabını da anımsatalım.

ARAŞTIRMADAN BAZI NOTLAR:

Kapalıçarşı esnafılığı bitiyor mu?

Günde binlerce turisti ağırlayan Kapalıçarşı'da '**Kapalıçarşı Esnafının Dünden Bugüne Kültür ve Turizme Katkılarının Sosyolojik Tahlili**' kapsamlı bir çevrimiçi anket çalışması gerçekleştirildi. Türkiye'nin farklı illerinden göç ederek Kapalıçarşı'da esnaflığa başlayan katılımcıların yüzde 27'si 11 yıldan fazla süredir İstanbul'da yaşıyor. Büyük kente göçte en önemli etken yüzde 24.2 ile '**geçim kaynağı elde etmek**' olarak ön plana çıktı. Katılımcıların yüzde 38.7'si aile mesleğini sürdürdüğünü, yüzde 30.6'sı geçim derdi sebebiyle çalışıp para kazanmak için esnaflık yaptığını belirtti. Eskisi gibi çirak olmadığı için mesleğin sürdürülebilirliği adına geriden gelen bir neslin olmadığı ifade edildiği araştırmada, esnafa göre Kapalıçarşı'nın hareketlenmesi için daha çok reklama ve tanıtıma ihtiyaç var.

Çevrimiçi oluşturulan ankete 62 Kapalıçarşı esnafı katıldı. Araştırma, genel olarak Kapalıçarşı'nın kültür ve turizme katkılarını saptamak, esnafın yerli ve yabancı turizme bakış açısını irdelemek, esnaflık mesleğinin bilinmeyen zorluklarına ışık tutmak, pandemi sürecinin etki ve sonuçlarını analiz etmek, mesleğin geleceğine dair önerileri ortaya koymak amacıyla gerçekleştirildi.

Farklı kuşakların bakış açıları incelendi. 18-60 yaş arasında farklı kuşakların bakış açılarının anlaşılmasını sağlayan anket katılımcılarının yüzde 90'ını erkek, yüzde 10'unu da kadınlar oluşturdu. Katılımcıların yüzde 40.3'ünün lisans, yüzde 22.6'sının lise ve dengi, yüzde 12.9'unun ön lisans, yüzde 9.7'sinin ilkokul ve yüzde 4.8'inin lisansüstü eğitim düzeyinde olduğu görüldü. Oranı düşük olmakla birlikte herhangi bir öğretim kurumundan mezun olmayan katılımcılar da araştırmada yer aldı.

Değişen İstanbul'un yaşama biçimi bütün mekânlara yansıdı. AVM'ler birçok ihtiyacı karşıladığı için tek tek dükkânlara ilgi oranı azaldı.

Sahaflar Çarşısı'ndaki birçok sahaf başka yerlere taşındı. Eskiden İstanbul Üniversitesi öğretim ve öğrenci merkeziydi. Birçok semtte açılan üniversiteler öğrenci yoğunluğunu değişik bölgelere dağıttı.

Kapalıçarşı'nın sadece ticari değil kültür tarihimizdeki yerini de korumak gerekiyor. Müze önerisi gerçeğe uygun değil, oranın yaşayan bir mekân olması şart.

Sanırım burada turist rehberlerine de iş düşüyor, onların da bu ilgi seferberliğini desteklemelerini bekliyorum.

Yazımızı **Orhan Veli Kanık**'ın Kapalıçarşı şiiri ile noktalayacağım, mekânları unutulmaz kılan edebiyattır:

“Giyilmemiş çamaşırlar nasıl kokar bilirsin

Sandık odalarında;

Senin de dükkânın öyle kokar işte

Ablamı tanımazsın.

Hürriyette gelin olacaktı, yaşasaydı;

Bu teller onun telleri,

Bu duvak onun duvağı işte.

Ya bu camekândaki kadınlar?

Bu mavi mavi,

Bu yeşil fistanlı...

Geceleri de ayakta mı dururlar böyle?

Ya bu pembezar gömlek?

Onun da bir hikâyesi yok mu?

Kapalıçarşı deyip geçme;

Kapalıçarşı,

Kapalı kutu.”